

Kohtuasi C-544/23

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

28. august 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kõrgeim halduskohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

16. august 2023

Kaebajad:

T.T.

BAJI Trans, s.r.o.

Vastustaja:

Národný inšpektorát práce (Slovaki Vabariigi tööinspeksioon)

Põhikohtuasja ese

Eelotsusetaotlus, mis esitati [kaebuse menetlemisel] kassatsiooniastmes tehtud otsuse õiguspärasuse kontrollimisega seotud vaidluse raames. Käesolev eelotsusetaotlus esitati, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtu tekkis kahtlus, kas liidu õigus on kohaldatav liidu õigusest tuleneva kohustuse rikkumise eest halduskaristuse määramisel ja juhul, kui liikmesriigid on kohustatud määrama selle rikkumise eest karistuse, nagu määruse nr 3821/85 artikli 19 lõike 1 ja määruse nr 165/2014 artikli 41 lõike 1 puhul.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 49 ja artikli 51 lõike 1 ning määruse nr 3821/85 artikli 19 lõike 1 ja määruse nr 165/2014 artikli 41 lõike 1 tõlgendamine.

Eelotsuse küsimused

1. Kas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 51 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriik kohaldab liidu õigust juhul, kui ta määrab riigisisese õiguse kohaselt halduskaristuse kohustuse rikkumise eest olukorras, kus see kohustus tuleneb liidu õigusest, ja kus liikmesriigid on kohustatud selle rikkumise eest karistuse määrama nagu määruse nr 3821/85 artikli 19 lõike 1 ja määruse nr 165/2014 artikli 41 lõike 1 puhul?
2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 49 lõiget 1 ja selles sõnastatud *lex posterior mitius*'e põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et see on kohaldatav ka karistuste määramisel haldusrikkumiste eest, mille puhul ei otsusta süü ja karistuse üle mitte kohtuorgan, vaid haldusorgan, ja et kõnealust põhimõtet tuleb seejärel kohaldada ka selle haldusorgani otsuse kontrollimise käigus halduskohtu poolt?
3. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, siis kas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 49 lõiget 1 ja selles sõnastatud *lex posterior mitius*'e põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et see on kohaldatav ka liikmesriigi haldusmenetluses või kohtumenetluses, olenemata nende etapist?
4. Kui vastus kolmandale küsimusele on eitav, siis milliste kriteeriumite alusel see etapp kindlaks tehakse? Täpsemalt, kas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 49 ja selles sõnastatud *lex posterior mitius*'e põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et see on kohaldatav haldusvaidlustes, milles on esitatud kassatsioonkaebus, ja seega kohus ehk kõrgeim halduskohus, kes menetleb kõnealust kassatsioonkaebust teises ja viimases kohtuastmes, peab võtma arvesse õigusnormide muudatusi niisuguse haldusrikkumise toimepanija kasuks, mida menetleti mitte kohtus vaid haldusorganis, kui need muudatused tehti alles pärast läbivaatamisel oleva madalama astme halduskohtu jõustunud otsuse tegemist?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 41 ja artikli 51 lõige 1.

Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta määruse (EMÜ) nr 3821/85 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta artikli 3 lõiked 1 ja 2 ning artikli 19 lõige 1.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta määruse (EL) nr 165/2014 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3821/85 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist, artikli 3 lõiked 1 ja 2, artiklid 41 ja 47.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85, artikkel 3, artikli 13 lõige 1.

Viidatud liikmeriigi õigusnormid

1. septembri 1992. aasta Slovaki Vabariigi põhiseadus nr 460/1992 (Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb.):

Artikli 50 lõige 6

„Teo karistatavust hinnatakse ja teo eest määratakse karistus teo toimepanemise ajal kehtinud seaduse alusel. Hilisemat seadust kohaldatakse juhul, kui see on toimepanija jaoks soodsam“.

Seadus nr 462/2007 tööaja korralduse kohta transpordisektoris, millega muudetakse ja täiendatakse seadust nr 125/2006 tööinspeksiooni kohta ja seadust nr 82/2005 ebaseadusliku töö ja ebaseadusliku tööhõive kohta ning teatavate seaduste muutmise ja täiendamise kohta, seadusega nr 309/2007 muudetud redaktsioonis (Zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekciu práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávání a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z.):

Artikli 38 lõike 1 punkti a alapunkt 1

„Süüteo paneb toime juht, kes juhib sõidukit ilma salvestusseadmeta või salvestusseadmega, millel puudub kehtiv korrapärane ülevaatus, või kes kasutab salvestusseadet valesti“.

Seadus nr 461/2007 sõidumeeriku kasutamise kohta autovedudel (Zákon č. 461/2007 Z. z. o používaní záznamového zariadenia v cestnej doprave):

Artikli 1 punkt a

„Käesolev seadus reguleerib järgmiste valdkondade õigussuhteid, mis ei ole reguleeritud eraldi õigusaktidega:

a) kohustus paigaldada mootorsõidukitesse salvestusseadmed ja neid kasutada“.

Artikli 2 lõiked 1 ja 2

„1) Veoettevõtja, mis teeb bussivedusid või autokaubavedusid, tagab salvestusseadme paigaldamise kõigisse sõidukitesse, mida kasutatakse reisijate- või kaubaveoks, ning kasutab vedude tegemisel salvestuslehti ja kaarte, kui ei ole sätestatud teisiti.“

2) Lõikest 1 tulenevat veottevõtte kohustust ei kohaldata sõidukitele, mida kasutatakse eraldi õigusaktides määratletud vedudes“.

Halduskohtumenetluse seadustik nr 162/2015 (Zákon č. 162/2015 Správný súdny poriadok):

Artikli 11 punkt h

„Najvyšší správny súd (kõrgeim halduskohus) lahendab kassatsioonkaebusi“.

Artikli 135 lõige 1

„Kohtuasja lahendamisel võtab halduskohus aluseks asjade seis, mis kehtis avaliku halduse asutuse otsuse väljakuulutamise või tegemise hetkel või avaliku halduse asutuse poolt meetme kohaldamise hetkel“.

Artikli 195 punkt d

„Halduskaristuse määramisel ei ole halduskohtu jaoks siduvad kaebuse ulatus ega põhjendused, kui tegemist on karistusseadustiku (Trestný zákon) kohaselt sellise karistuste määramise põhimõttega, mida tuleb järgida ka karistuste määramisel haldusmenetluse raames“.

Artikli 438 lõiked 1 ja 2

„1) Halduskohtu jõustunud otsuse saab kassatsioonkaebuse korras edasi kaevata [...]“.

2) Kassatsioonkaebuse kohta teeb otsuse kõrgeima halduskohtu kolleegium, artikli 22 lõikes 1 nimetatud kohtuasjade puhul aga kõrgeima halduskohtu suurkoda (edaspidi „kassatsioonikohus“)“.

Artikli 440 lõige 1

„Kassatsioonkaebus võib tugineda ainult asjaolule, kas menetluses või kohtuotsuse tegemisel rikkus halduskohus seadust järgimisel viisil:

- a) halduskohus ei olnud pädev kohtuasja lahendama;
- b) menetlusosalisena esinenud isikul puudus kaebeõigus;
- c) menetlusosalisel puudus täielik halduskohtus iseseisva tegutsemise võime või ei tegutsenud tema nimel seadusjärgne esindaja või eestkostja;
- d) selles samas kohtuasjas on juba varem tehtud jõustunud kohtuotsus või on samas kohtuasjas juba algatatud menetlus;
- e) kohtuasjas tegi otsuse õigusemõistmiselt kõrvaldatud kohtunik või nõuetele mittevastav halduskohtu koosseis;

f) menetlusnormide rikkumine muutis menetlusosalise jaoks võimatuks oma menetluslike õiguste kaitsmise sel määral, et rikuti õigust õiglasele kohtumenetlusele;

g) kohtulahend põhines valel õigusliku olukorra hinnangul;

h) kalduti kõrvale kassatsioonikohtu väljakujunenud praktikast;

i) arvesse ei võetud siduvat õiguslikku arvamust, mis on väljendatud kassatsioonkaebusega seotud tühistamisotsuses;

j) kaebus jäeti rahuldamata õigusvastaselt.“

Artikli 453 lõiked 1 ja 2

„1) Kassatsioonikohtu jaoks on siduv kassatsioonkaebuse ulatus; see ei puuduta juhtumit, kus otsuse resolutiivosa vaidlustatud punktist sõltub resolutiivosa punkt, mida kassatsioonkaebuses ei vaidlustatud.

2) Kassatsioonikohtu jaoks on siduv kassatsioonkaebuse ulatus; see ei puuduta juhtumit, kus vaidlustatud kohtulahend on tehtud menetluses, kus halduskohtu jaoks ei olnud kaebuse põhjendused siduvad. Kassatsioonikohtus ei võta arvesse väiteid, mille menetlusosaline esitas pärast kassatsioonkaebuse esitamise tähtaja möödumist“.

Artikkel 454

„Kohtuasja lahendamisel võtab halduskohus aluseks asjade seis, mis kehtis halduskohtu otsuse väljakuulutamise või tegemise hetkel“.

Olulised liikmesriigi kohtulahendid, Euroopa Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu (EIK) lahendid

a.

Liikmesriigi kohtupraktika kohaselt on põhimõtte *lex posterior mitius* kohaldatav ka halduskaristuste määramise valdkonnas, kui see on haldusrikkumise toimepanija jaoks soodsam; ka juhul, kui õigusakti on muudetud pärast käsitletava haldusotsuse jõustumist.

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kõrgeim halduskohus) 21. veebruari 2018. aasta otsus
ECLI:SK:NSSR:2018:8016200465.1, punkt 79

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kõrgeim halduskohus) 25. novembri 2010. aasta otsus 5SŽ/18/2010, lk 19, ja 4. mai 2021. aasta otsus ECLI:SK:NSSR:2021:1017200783.1, punktid 85 ja 88

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kõrgeim halduskohus) 5. novembri 2019. aasta otsus ECLI:SK:NSSR:2019:1015201090.1, punktid 72, 73, 76 ja 78

b.

Najvyšší správny súdi (kõrgeim halduskohus) hinnangul ei anna Euroopa Kohtu praktika rahuldavat vastust küsimusele põhimõtte *lex posterior mitius* kohaldamise kohustuse ulatuse kohta menetluse eri etappidel. See kohus leiab, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt on see kohustus kohaldatav menetlustes kuni lõpliku kohtulahendi tegemiseni, puuduvad aga juhised selle kohta, millised liikmesriigi kohtulahendite liigid tuleks lugeda lõplikeks.

Kui rääkida Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 49 lõike 1 kohaldamisest liikmesriigi menetluse eri etappidel olenevalt ajast, mil seadust muudeti haldusrikkumise toimepanija kasuks, siis Euroopa Kohus ei ole seda veel oma praktikas käsitlenud.

Euroopa Kohtu 6. oktoobri 2015. aasta otsus *Delvigne*, C-650/13, EU:C:2015:648, punkt 56, ja 16. juuni 2021. aasta määrus *Crédit agricole vs. EBC*, C-456/20 – C-458/20 P, EU:C:2021:502, punktid 27 ja 65

EIK 17. septembri 2009. aasta otsus *Scoppola vs. Itaalia*, CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, punktid 108 ja 109

EIK 12. jaanuari 2016. aasta otsus *Gouarré Patte vs. Andorra*, CE:ECHR:2016:0112JUD003342710, punktid 28 ja 32–35

EIK 27. septembri 2011. aasta otsus *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs. Itaalia*, CE:ECHR:2011:0927JUD004350908, punktid 64–66

EIK 21. veebruari 1984. aasta otsus *Öztürk vs. Saksamaa*, CE:ECHR:1984:0221JUD000854479, punkt 56

EIK 2. septembri 1998. aasta otsus *Lauko vs. Slovakkia*, CE:ECHR:1998:0902JUD002613895, punktid 63 ja 64

Asjaolude ja põhikohtuasja menetluse lühiülevaade

- 1 Esimese astme haldusorgan leidis oma 8. detsembri 2016. aasta otsusega, et esimene kaebaja T.T. on süüdi seaduse nr 462/2007¹ artikli 38 lõike 1 punkti a alapunktis 1 nimetatud süüteo toimepanemises, mis seisnes selles, et 4. novembril 2015 juhtis ta teisele kaebajale BAJI Trans, s.r.o. kuuluvat sõidukit, millega ta vedas betooni ja mis oli varustatud salvestusseadmega, millel puudus alates

¹ Alates 8. detsembrist 2016 kehtivas redaktsioonis.

25. juunist 2015 kehtiv korrapärane ülevaatus, ja määras kaebajale 200 eurot trahvi.
- 2 Oma 3. aprilli 2017. aasta otsusega jättis vastustaja, Národný inšpektorát práce (Slovaki Vabariigi tööinspeksioon), T.T. kaebuse rahuldamata ja jättis esimese astme organi otsuse kehtima.
  - 3 Kaebaja esitas nende otsuste peale kaebused Krajský súd v Bratislavele (maakonnakohus Bratislavas).
  - 4 Krajský súd v Bratislave (maakonnakohus Bratislavas), mis tegutseb halduskohtuna, jättis oma 27. märtsi 2019. aasta otsusega T.T. kaebuse rahuldamata, BAJI Trans, s. r. o. kaebuse aga jättis läbi vaatamata kehtiva kaebeõiguse puudumise tõttu.
  - 5 T.T. kaebuse kohta märkis Krajský súd v Bratislave (maakonnakohus Bratislavas), et kohustus kasutada kõigis autovedude sõidukites sõidumeerikuid kehtestati määruse nr 3821/85 artiklis 3, seejärel ka seaduse nr 461/2007 artikli 2 lõikes 1, v.a määruse nr 561/2006 artiklis 3 nimetatud erandid. Nende erandite hulgas ei ole aga nimetatud betooniveoautot. Määruse nr 561/2006 artikli 13 lõikes 1 on sätestatud, et liikmesriik võib kehtestada pärast teatavate tingimuste täitmist erandid artiklitest 5–9². Krajský súd v Bratislave (maakonnakohus Bratislavas) märkis aga, et neid erandeid saab kohaldada ainult vedudes kasutatavatele sõidukitele, mis on selgelt loetletud artikli 13 lõikes 1. Seaduses nr 461/2007, mis võeti vastu määruse nr 3821/85 täitmiseks, ei olnud ette nähtud ühtegi erandit seoses sõidumeerikute paigaldamise ja kasutamisega betooniveoks mõeldud sõidukites ning seega kehtib sellise salvestusseadme kasutamise kohustus täies ulatuses ka betooniveoks mõeldud sõidukitele.
  - 6 Kaebaja esitas selle kohtuotsuse peale 15. juulil 2019 kassatsioonkaebuse Najvyšší správny súdile (kõrgeim kohus). Kassatsioonkaebuse menetluse raames esitas kaebaja 24. augustil 2020 menetluskohustuse dokumendi, milles viitas õigusliku seisundi muutumisele seoses määrusega 2020/1054³.
  - 7 1. augustil 2021 alustas Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kõrgeim halduskohus, edaspidi „kõrgeim halduskohus“) oma tegevust ja hakkas menetlema kõiki kohtuasju, mida kuni 31. juulini 2021 menetles Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kõrgeim kohus) Správne kolégium (halduskolleegium). Seejärel määrati kohtuasi lahendamiseks kõrgeima halduskohtu kolmeliikmelisele viiendale kolleegiumile, kes jõudis järeldusele, et

² Viidatud artiklid puudutavad meeskondi, sõiduaega, pause ja puhkeaegu.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2020. aasta määrus (EL) 2020/1054, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 561/2006 maksimaalse ööpäevase ja iganädalase sõiduaja, minimaalsete vaheaegade ning ööpäevaste ja iganädalaste puhkeperioodide miinimumnõuete osas ning määrust (EL) nr 165/2014 sõidumeerikute abil positsioneerimise osas, mille alusel muutus artikli 13 lõike 1 sõnastus nii, et sellele lisati punktid q ja r.

täidetud on eeldused kohtuasja üleandmiseks kõrgeima halduskohtu suurkojale, kuna ta soovis kõrvale kalduda kõrgeima halduskohtu kolmeliikmelise esimese kolleegiumi seisukohast. Kui kõrgeima halduskohtu kolmeliikmeline esimene kolleegium soovib vastata jaatavalt küsimusele, kas ka kõrgeim halduskohus peab kohaldama hilisemaid õigusakte, kui need on haldusrikkumise toimepanija jaoks soodsamad, seda ka juhul, kui õigusakte muudeti juba pärast madalama astme halduskohtu otsuse väljakuulutamist või tegemist, siis kõrgeima halduskohtu kolmeliikmeline viies kolleegium on seisukohal, et võttes arvesse kassatsioonkaebuse olemust ja põhimõtet, mille kohaselt kontrollitakse madalama astme halduskohtu juba jõustunud lahendeid, peaks vastus sellele küsimusele olema eitav.

- 8 Praegu tegeleb kohtuasjaga kõrgeima halduskohtu suurkoda ja selle ülesanne on anda asjakohaste õigusnormide tõlgendus (põhimõtte *lex posterior mitius* kohaldamise valdkonnas), mis oleks seejärel siduv kõigi kõrgeima halduskohtu kolmeliikmeliste kolleegiumide jaoks.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 9 Käesolevas kohtuasjas ei esitanud kaebajad Krajský súd v Bratislavele (maakonnakohus Bratislavas) väiteid faktiliste asjaolude kohta, mille alusel T.T. süüteo toimepanemises süüdi mõisteti, vaid vaidlustasid selle süüteo toimepanemises süüdi tunnistamise ja karistuse määramise, tuginedes väitele, et süüteo toimepanemist ei ole üldse toimunud, sest betooniveoks mõeldud sõiduk oleks pidanud olema välja jäetud sõidukite loendist, millel on salvestusseadmete (sõidumeerikute) kasutamine kohustuslik.

Eelotsusetaotluse põhjenduste kokkuvõte

I.

- 10 Kõrgeim halduskohus lahendab halduskaebuse ja seejärel esitatud kassatsioonkaebuse alusel kohtuasja, milles kohus kontrollib vastustaja otsust, mille alusel jäeti kehtima otsus, milles kaebaja T.T. mõisteti süüdi süüteo toimepanemises liikmesriigi õiguse kohaselt ja talle määrati trahv 200 eurot. T.T. väitis, et kassatsioonkaebuse läbivaatamise ajal muudeti õigusakte, mille tulemusena ei ole tema toimepandud tegu enam õigusrikkumine, ja seetõttu tuleb kohaldada liikmesriigi õiguspõhimõtet, mis tuleneb põhiseaduse artikli 50 lõikest 6.
- 11 Esimese eelotsuse küsimuse puhul leiab kõrgeim halduskohus, et see sama põhimõte tuleneb ka harta artikli 49 lõikest 1. Käesolevas kohtuasjas on aga vaieldav selle põhimõtte kohaldamise ulatus ehk võimalus kohaldada seda liikmesriigi haldusmenetluse ja kohtumenetluse eri etappidel.

- 12 ELTL artikli 267 lõike 1 punkti a kohaselt on Euroopa Kohus pädev tegema eelotsuseid aluslepingute tõlgendamist puudutavates kohtuasjades. Kui arvestada, et ELL artikli 6 lõike 1 kohaselt on hartal samasugune õigusjõud nagu aluslepingutel, on Euroopa Kohus pädev tõlgendama ka hartat ennast. Seega on Euroopa Kohus pädev tõlgendama harta artikli 51 lõiget 1, mis on vajalik selleks, et hinnata, millal liikmesriigid kohaldavad liidu õigust ja millal on harta sätted seoses sellega neile kohaldatavad. Viidatud õigusnormi tõlgendus on käesolevas kohtuasjas otsustava tähendusega harta artikli 49 lõike 1 kontekstis, sest seda õigusnormi saab kohaldada kõrgeim halduskohus ainult juhul, kui asuda seisukohale, et selles kohtus pooleliolev menetlus puudutab olukorda, kus liikmesriik kohaldab liidu õigust.
- 13 Kõnealuses kohtuasjas on liikmesriigi seadused vastu võetud asjaomaste määruste⁴ ülevõtmiseks ehk nii nende määrustega kehtestatud kohustuste kui ka nende kohustuste rikkumisest tulenevate karistuste ülevõtmiseks. Kõrgeima halduskohtu hinnangul kohaldas vastustajaks olev haldusorgan liidu õigust harta artikli 51 lõike 1 tähenduses, kui tegi otsuse süü ja süüteo eest määratava karistuse kohta. Kõrgeim halduskohus leiab aga, et on vaja, et Euroopa Kohus selgelt kinnitaks, et kohtuasi on hõlmatud liidu õiguse kohaldamisalaga ja tegemist on liidu õiguse kohaldamisega harta artikli 51 lõike 1 tähenduses. Kui see nii ei ole, sooviks eelotsusetaotluse esitanud kohus tutvuda teistsuguse tõlgenduse põhjendustega.
- 2.
- 14 Teise eelotsuse küsimuse puhul viitab kõrgeim halduskohus EIK praktikale, mille kohaselt on nõutav, et kõiki kriminaalvastutusele võtmise juhtumeid käsitletaks inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) artikli 6 lõike 1 kohaselt. Täiendavalt märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus aga, et on vastuvõetav eeldada, et sellise süüdistuse üle otsustab mõni muu organ, seda aga tingimusel, et sellise teise organi lahendi vaatab läbi kohus, kes vastab konventsiooni artiklist 6 tulenevatele nõuetele ja kellel on kohtuasjast täielikud teadmised, sealhulgas võib kohus hinnata määratud karistuse proportsionaalsust.
- 15 Kõrgeim halduskohus leiab, et konventsiooni artikli 6 lõike 1 nõuete täitmiseks olukorras, kus haldusrikkumisega seotud süü ja karistuse üle otsustavad haldusorganid, võttes arvesse, et nad teevad selles valdkonnas otsuse erandkorras, on haldusorganid kohustatud kohaldama *lex posterior mitius*⁷ e põhimõtet.
- 16 Seoses sellega peab kõrgem halduskohus vajalikuks saada Euroopa Kohtult selge kinnitus, et harta artikli 49 lõike 1 kohaselt on *lex posterior mitius*⁷ e põhimõte kohaldatav ka haldusorganitele ja selle tulemusena tuleb seda kohaldada haldusmenetluse kohtuliku läbivaatamise käigus.

⁴ Määrus (EÜ) nr 3821/85 ja hilisem määrus (EÜ) nr 165/2014.

3.

- 17 Kolmanda ja neljanda eelotsuse küsimuse puhul, mis esitati tingimusel, et vastused kahele esimesele küsimusele on jaatavad, pöördub kõrgeim halduskohus Euroopa Kohtu poole selleks, et saada juhiseid, kas see kohus peab võtma aluseks *lex mitius*'e (toimepanija jaoks soodsam seadus), mis kiideti heaks pärast seda, kui madalama astme kohus oli kohtulahendi välja kuulutanud ja see lahend on jõustunud. Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab, et selle küsimuse üle vaidlevad ka kohtu eri kolleegiumid, mille tulemusena on kohtuasi antud lahendamiseks üle kõrgeima halduskohtu suurkojale.
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on seega vaja kindlaks teha, kas *lex posterior mitius*'e põhimõte on piiratud menetlusetapiga või on kohtuasja arutav kohus kohustatud seda kohaldama menetlusetapist olenemata. Kohus juhib samal ajal tähelepanu asjaolule, et sellise *lex mitius*'e (toimepanija jaoks soodsam seadus) korral, mis võeti vastu alles pärast madalama astme halduskohtu otsuse jõustumist, ei saanud kaebaja oma menetlusdokumendis (kassatsioonkaebuses) esitada *lex posteriori mitius*'e kohta väidet faktilistel põhjustel, sest oleks võinud tekkida olukord, kus *lex mitius* (toimepanija jaoks soodsam seadus) võetakse vastu alles pärast kassatsioonkaebuse esitamise tähtaegade möödumist, pärast nende tähtaegade möödumist aga ei ole võimalik esitada kassatsioonimenetluses uusi väiteid. Tuleb lisada, et kassatsioonkaebus on erakorraline edasikaebamismeede, sest see esitatakse madalama astme halduskohtu jõustunud otsuse peale.
- 19 Kõrgeima halduskohtu hinnangul aga võib harta artikli 49 lõige 1 muuta võimatuks eelviidatud liikmesriigi menetlusnormide kohaldamise ja seetõttu otsustas kohus esitada Euroopa Kohtule kõnealused eelotsuse küsimused. Kõrgeim halduskohus leiab, et harta artikli 49 lõige 1 ei ole üheselt tõlgendatav ja võib olla vaieldav, ning lisab, et Euroopa Kohus ei ole seni seda küsimust käsitlenud.
- 20 Kõrgeim halduskohus ei ole seega kindel, kas harta artikli 49 lõike 1 kohaselt võib *lex posterior mitius*'e põhimõtet kohaldada kõigis pooleliolevates haldus- ja kohtumenetlustes või pigem tuleks seda põhimõtet arvesse võtta ainult teatavatel etappidel, samuti ei ole kohus kindel, milliste kriteeriumide alusel tuleks need etapid määrata. Konkreetselt soovib kõrgeim halduskohus teha kindlaks, mil määral nõuab harta artikli 49 lõige 1, et *lex posterior mitius*'e põhimõtet kohaldataks ka kassatsioonkaebust puudutavas menetluses.